

Sociale Veiligheid in het onderwijs...

een zaak van de MR?

WMS Congres

woensdag 6 november 2024

Ruth Notten en Loïs Gampierakis

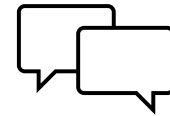
Snelle kennismaking

Wie zijn jullie?

Even kort de huisregels

Ga respectvol met elkaar om

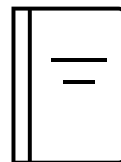
Ga vertrouwelijk om met wat je hier hoort

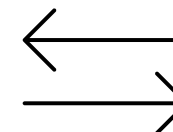
Vandaag

Casus

Sociaal veiligheidsbeleid

Overloopdebat

Tijdens de MR-vergadering...

Tijdens de MR-vergadering van een middelbare school komt een verontrustend incident ter sprake. Twee leerlingen van de tweede klas zijn herhaaldelijk gepest, zowel op school als online. Een van hen heeft zich zelfs ziekgemeld omdat hij zich niet veilig voelt. Dit is niet het eerste incident; het lijkt erop dat vooral kwetsbare leerlingen, zoals nieuwkomers of leerlingen die zich anders profileren, vaker slachtoffer zijn van pesterijen en buitensluiting.

Hoewel de school maatregelen heeft getroffen blijft het gevoel van onveiligheid bij een deel van de leerlingen bestaan. De MR wordt nu gevraagd om mee te denken over een structurele oplossing. Hoe kunnen we de sociale veiligheid verbeteren, zonder dat leerlingen zich gecontroleerd of beperkt voelen in hun vrijheid om zichzelf te zijn?

Reacties van MR-leden

A

“We moeten duidelijk maken dat pesten absoluut onacceptabel is en hier duidelijke, consequente maatregelen aan verbinden. Zo geven we een helder signaal af over de normen en waarden die we belangrijk vinden.”

B

“Misschien kunnen we iets bedenken zodat de pester en de gepeste samen kunnen praten en het goed kunnen maken. Dan snappen ze elkaar beter en wordt het fijner in de klas.”

C

“Pesten is een groepsprobleem en vraagt om een aanpak die de hele groep betreft. Als we investeren in een positieve groeps cultuur, kunnen we de veiligheid van alle leerlingen versterken en pesten voorkomen.”

D

“Onze leraren spelen een belangrijke rol in het bevorderen van een veilige sfeer in de klas. Laten we hen extra ondersteunen met training en handvatten, zodat ze zich zeker voelen in het aanpakken van pestgedrag en het versterken van de groepsveiligheid.”

Reacties van MR-leden

Normstelling

Milan, ouder

De dochter van Milan is jaren gepest. Juist om die reden wil Milan graag meedenken over beleid op school. Als ouder heeft hij van dichtbij gezien hoe veel pijn pesten met zich meebrengt.

Herstelgerichtheid

Akshay (klas 3)

Akshay zit niet bij deze jongens in de klas, maar ook in zijn klas is er veel gedoe. Hij is er niet direct bij betrokken, maar hij wil vooral dat het stopt, want het heeft wel invloed op de sfeer in de klas.

Bevorderen van het groepsklimaat

Jet (mentor klas 1c)

Jet zet in zijn klassen altijd nadrukkelijk in op groepsdynamica – ook vóór er gedoe ontstaat. Al bij de kleinste tekenen van onveiligheid legt ze de lessen stil en gaat ze in gesprek met de klas. Ze is ervan overtuigd dat juist dit de sleutel is tot een veilig klassenklimaat.

Handelingsperspectieven voor docenten

Jermain (mentor klas 2b)

Jermain heeft in zijn klas veel gedoe gehad de laatste twee jaar. De ruzies worden zo intens en hij voelt zich vaak overweldigd.

Stichting School & Veiligheid

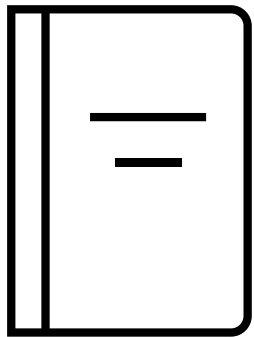
... ondersteunt in opdracht van OCW scholen bij het bevorderen van een sociaal veilig klimaat, door het geven van actuele informatie en deskundig advies via de website, campagnes, producten, conferenties en het Adviespunt (en calamiteitenteam)

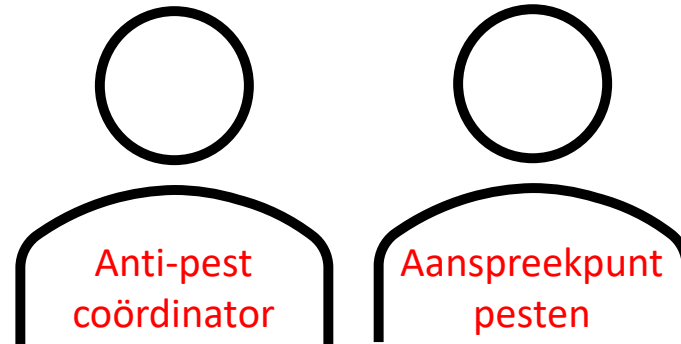
Wet Veiligheid op School

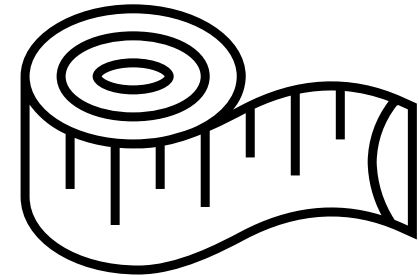
Wet Veiligheid op School

Actief sociaal
veiligheidsbeleid
voeren

Twee taken
beleggen

Monitoren
veiligheidsbeleving
(actueel beeld)

Sociaal Veiligheidsbeleid

Visie en waarden

- Heldere koers
- Visie en kernwaarden
- [Gedragen gedragsafspraken](#) (op klas-, team- en schoolniveau)
- [Burgerschapsopdracht](#)

Inzicht

- Inzicht als vertrek- en bijstelpunt
- Veiligheidsbeleving ([monitor sociale veiligheid](#), RI&E)
- Incidenten en risico's ([incidentenregistratie](#))
- Knelpunten signaleren → beleid aanpassen

Voorwaarden scheppen

1. **Taken** beleggen ten aanzien van sociale veiligheid
2. Inrichting van **werkprocessen** en **protocollen**
3. Goede **afspraken** met ouders, leerlingen en partners van de school

Stevige structuren aan de voorkant om op terug te vallen

Signaleren en handelen

- Bij een gezond leerproces worden grenzen opgezocht
- Begrenzen van grensoverschrijdend gedrag
- Gezamenlijke lijn
- Afspraken met ouders en schoolpartners

Preventieve activiteiten

- Geplande uitwerking van je visie en waarden
- Programma's, activiteiten, voorlichtingen leerlingen, professionalisering voor medewerkers
- Doelgerichte en samenhangende interventies

Pedagogisch handelen

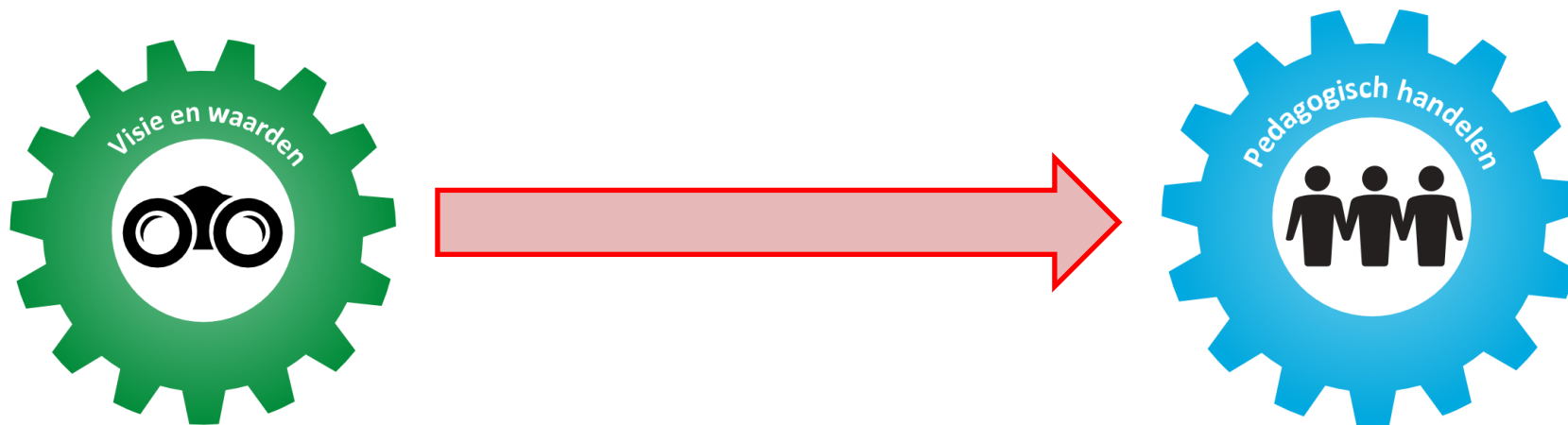
- Pedagogisch vakmanschap
- Creëren van een pedagogisch rijke omgeving
- Begrenzen ongewenst gedrag
- Gedragen pedagogische cultuur (ook met ouders)

- Veiligheidsbeleid is nooit 'af'
- Continue proces van bijstellen

- Veiligheidsbeleid is nooit 'af'
- Continue proces van bijstellen

Incidentenregistratie,
veiligheidsmonitor

Protocollen,
beleggen van
taken, organiseren
van samenwerken

Visie, waarden,
schoolregels,
gedragscode

Signaleren en
handelen bij
grensoverschrij
dend gedrag

Hoe voorkomt de
school sociale
onveiligheid /
ongewenst gedrag?

Pedagogisch
vakmanschap,
gedragen
pedagogische
waarden met
team en ouders

Digitaal Veiligheidsplan

Tool voor Sociaal Veiligheidsbeleid

Gedragen Gedragsregels

Gedragen Gedrag

Vlak voordat de examens beginnen stuurt de mentor een bericht naar de examenklas om hen succes te wensen.

Gedragen Gedrag

Een leerling met een moeilijke thuissituatie stuurt 's avonds wanhopige berichten naar de mentor.

Gedragen Gedrag

Wat begon als een mailwisseling tussen een stagiair en een leerling over schoolwerk, eindigde in een afspraak om elkaar een keer te zien na schooltijd.

Gedragen Gedrag

Een leerling wordt gepest via snapchat. De school geeft aan dat zij hier niks aan kunnen doen.

Gedragen Gedrag

De regel is: ‘zonder schoolpas geen toegang tot een schoolfeest’. Een leerling is zijn schoolpas vergeten. Eén collega volgt de regel, de ander zegt: “Doe niet zo moeilijk”

Spel borgen

- Wat doe je anders?
- Eigenaar benoemen
- Vastleggen
- Afspraken over terugkoppeling

Wat nemen we mee?

Bel
030 285 66 16

Op schooldagen
van 9.00 tot 16.00 uur

E-mail

Op schooldagen bereikbaar
adviespunt@schoolenveiligheid.nl

Calamiteitenteam

24/7 bereikbaar
via 030 285 66 16

Bedankt voor de aandacht!